

Otakar Borůvka

Na vojenské technice

In: Zdeněk Třešňák (author); Petra Šarmanová (author); Bedřich Půža (author): Otakar Borůvka. (Czech). Brno: Nadace Universitas Masarykiana v Brně, 1996. pp. 27--32.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/401275>

Terms of use:

© Masarykova univerzita

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

vídeňské civilní reálky a odjížděl jsem na prázdniny ke svým rodičům do Uherského Ostrohu a školní zahrady naší školy.

Měl jsem za sebou první krůčky k vyvolené budoucnosti.

Na vojenské technice

Upřímně řečeno, prázdniny v roce 1917 ani zdaleka nesplnily moje představy o posledních středoškolských prázdninách před nástupem studia na vysoké škole. Rozhodně ne představy plné bujné radosti a euforie po úspěšně vykonané maturitě. Dnes už těžko soudit, ale snad to bylo právě onou zkouškou dospělosti – člověk najednou jinýma očima viděl ty hrůzy války na ulicích ve městech kolem sebe, před kterými byl ve vojenské škole přece jenom do značné míry ochráněn, nebo je dokonce viděl jinýma očima.

Ted' najednou jsem s nimi byl v přímém kontaktu, potkával jsem těžce zraněné známé lidi, uplakané vdovy a matky v černém . . . Válka je hrozná i tím, že nedovoluje ani těm málo zúčastněným prožívat jejich třeba malé osobní radosti.

A tak jsem koncem prázdnin odjížděl do Vojenské technické akademie v Mödlingu u Vídně nejen bez krásných prázdninových zážitků, na které by člověk mohl později vzpomínat, ale také bez zvláštního nadšení.

Zároveň ovšem musím přiznat, že to byla vynikající škola. Přednášeli zde vysoce graduovaní profesori německé vídeňské techniky, kteří sem dojížděli, a tím vlastně plnili svoji vojenskou službu. Matematiku přednášeli vynikající odborníci, nejdříve profesor Hartmann a později profesor R. Weitzenbock, který po válce přešel na univerzitu v Amsterodamu, a já jsem se s ním mnohem později, když už jsem byl profesorem matematiky, ještě jednou sešel na matematickém mítinku v Jeně v NDR. Právě od nich jsem získal první základy vyšší matematiky, které mi později přišly velice vhod při studiu na technice v Brně.

Číslo. 11.

Vysvědčení dospělosti.

Otokar Borůvka.

narozený dne 10. května 1899, v Městečku na Kokořínsku, náboženství římskokatol., konal studia gymnasiální a 1914 po 2. v. ujezdě v Městečku, kde se stal učitelem, a dále v Městečku, kde je zkušební učitel dne 15. června 1918.

dokonal a podrobil se zkoušce dospělosti po rozumu ministerského nařízení ze dne 29. února 1908, č. 10051 (Věstník min. č. 18) a na v. p. 1914 č. 2191.

Na základě této zkoušky byl všemi hlasy uznán

k návštěvě university
dospělým.

Městečko, dne 28. června 1918.

Prof. Bartsch
ředitel školy

J. Bartsch
ředitel školy

Behnml Fischer
ředitel.

První „výborná“ na Technice - od Matyáše Lercha

A snad právě tady byly také položeny první základy mé matematické budoucnosti.

Jinak ovšem nemám mnoho důvodů vzpomínat na německou vojenskou akademii v dobrém. Neměl jsem rád hodiny „vojančení“ – tělocviku, a zejména šermu, při kterém jsme měli ochranné kukly, které mi velice překážely, protože jsem musel nosit brýle; když jsem je sundal, špatně jsem odhadoval vzdálenost a pohyby soupeře, a když jsem si je ponechal, špatně mi seděla kukla . . . prostě hrozné! Daleko lépe mi vyhovovala jízda na koni. Měli jsme každý svého. Já pro něj šetřil cukr, a ten byl tehdy velice vzácný. Ale zato se mi můj šimlík dobře odměnil. Při zkouškách mě při jízdě přes překážky sám tak dobře vedl, že jsem to přežil bez úrazu.

Život na takové rakousko-uherské vojenské akademii byl vůbec vyhraněně specifický, už proto, že se zde „učili na pány důstojníky“ synkové významných šlechtických rodů. Byl to zvláštní životní styl, způsob života, ale hlavně způsob myšlení – všichni byli všemu a každému nadřazení, šlo o hru, o bohaté epolety a šavličku, koňak, slečny z lepších rodin . . . a já, Čech, mezi nimi!

Za všechno snad hovoří příhoda, která se udála v průběhu našeho prvního ročníku, kdy akademii u příležitosti dvoustého výročí jejího založení navštívil poslední rakousko-uherský císař Karel I. Pochopitelně, před tak vzácnou návštěvou nezůstalo na škole zevnitř i zvenčí jediné místečko suché, nevydrhnuté. Nastalo pečlivé vyholování, stříhání a šlechtění, čištění bot i mosazných knoflíků uniforem, protože podle rozkazu jsme museli všichni nastoupit v tom nejparádnějším.

Na světlici, kde jsem bydlel, byl velitelem občan Srbska či Chorvatska. Čert ví, jak se tam ocitl a jak tam mohl vydržet. Snad že to byl primus 2. ročníku technického oddělení, a nejspíš také nějaká šlechta, kdo ví. Byl ale velice příjemný a veselý společník, žádný „vejtaha“, na nějaké „execírování“ si nepotrpěl a my jsme ho měli rádi.

Viditelně neměl v lásce prušácký dril, a to se ukázalo právě při návštěvě Karla I. Náš primus se zkrátka rozhodl, že se té opičárny nezúčastní a před císaře nenastoupí.

Jenže, chyba lávky! Jak tak stojím kousek od císaře ve druhé řadě, najednou se cosí děje, šarže defilují kolem císaře, cosí si šuškájí, rozhlížejí se a nakonec velí, že všichni primusové mají předstoupit před císaře.

Ve škole jich bylo celkem pět, ale nastoupili jenom čtyři, protože ten náš kouká z okna a předstírá, že je mu strašně nevolno. Samozřejmě jsme to museli hlásit, hlášení šlo po šaržích až k císaři, a ten se tvrdohlavě rozhodl, že musí nastoupit i ten náš a císař pán že počká, až se primusovi udělá dobře.

Malér – ale císař je císař, a rakouský voják, i kdyby byl na smrtelném loži, musí považovat za nepředstavitelné vyznamenání, když ho chce mocnář vidět.

A tak ani našemu primusovi nezbylo nic jiného, než se před císaře dostavit.

Stalo se, a potom přišlo překvapení – císař se našeho primuse milostivě zeptal, odkud je, jak se jmenuje . . . a když si popovídali, tak mu oznámil, že na památku slavnosti výročí, a za to, že má tak výborný prospěch, ho jmenuje poručíkem! To našeho primuse zachránilo od jistého vyhazovu z akademie, po jejímž absolvování ostatně v druhé polovině roku 1917 stejně už netoužil.

Ovšem svůj díl nakonec „vyfásl“. Jen císař Karel I. odpochodoval k příjemnější součásti oslav, přistoupil k novému poručíkovi velitel a nikterak tichým hlasem mu oznámil, že se má dostavit k raportu.

Snad jedinou světlou vzpomínkou z té doby je maturitní zkouška z latiny, řečtiny a češtiny, kterou mi vojenští páni umožnili složit na mém „kmenovém“ gymnáziu v Uherském Hradišti koncem prvního pololetí prvního ročníku akademie. Znamenalo to ovšem pečlivé přípravy, perné chvíle opakování středoškolské látky po celé pololetí v akademii. Ale výsledek stál za tu námahu – měl jsem otevřenou cestu ke studiu na všech vysokých školách včetně univerzitního typu. Vždyť válka už nemůže trvat nijak dlouho.

A skutečně, doba ani nepotřebovala dobrého proroka.

Počátkem roku 1918 už i v naší akademii začaly prosakovat zprá-

vy, že situace rakouských armád je naprosto zoufalá, z čehož pochopitelně vznikaly i obavy, abychom nakonec i my nemuseli jít podpírat monarchův trůn, což by bylo, i pro naprostou většinu německých studentů, krajně nepříjemné. Naštěstí se situace rychle vyhrotila. V říjnu byla vyhlášena Československá republika, já jsem si řekl, že od této chvíle nemám na rakouské vojenské akademii vůbec co pohledávat, a hned v prvních dnech nové republiky jsem z akademie vystoupil.

A potom přišel snad nejsilnější můj „válečný“ zážitek – cesta z Mödlingu od Vídně domů na Moravu. Bylo to něco naprosto nepředstavitelného. Jako kdyby jediný člověk nezůstal na svém místě. Byl jsem tak blízko domova, a přece jsem musel cestovat oklikou přes Prahu. Jinak to nebylo vůbec možné. Dávné spoje přestaly fungovat, jezdit se muselo tak, jak bylo právě z nejrůznějších důvodů možné či třeba. Zásobování, zdravotní služby, lidé, často těžce zranění, spěchali za svými blízkými, každá minuta jim byla drahá, cestovali na střeších železničních vagonů . . .

Ale nakonec, po čtyřech letech studií ve vojenských ústavech, jsem byl zase doma, v Uherském Ostrohu, překrásné zahradě tatínkovy školy . . . mezi svými, u rodičů, sourozenců, bez újmy na zdraví. Naopak s mnoha studijními i životními zkušenostmi, a v kapse s dvěma maturitními vysvědčeními, která mi otevírala cestu ke studiu na mnoha vysokých školách.

Samozřejmě, tenkrát jsem si neříkal – první kroky jsou za mnou – ale bylo tomu tak.